

Elfogadni Isten hangolását

Vezércikkünk kivételesen idézet, mégpedig Robert Skerisnek, az Amerikai Egyházzenei Társaság elnökének az augusztusi nemzetközi konferencián elhangzó előadásából. Aktuálissá nem csak ez az alkalom teszi, hanem az egyházzene mai problémáihoz illő gondolatmenet is.

A protestáns teológus Erik Peterson (1890–1960) bonni kollégájához, Carl Schmitthez (1888–1985) írt levelében találjuk ezt a határozott kijelentést: „Az ősegyház liturgiája (mind a himnuszokat, mind a mise kánonját illetően) jogi alapon nyugszik. A *Dignum et iustum est* — *Vere dignum et iustum* felkiáltások az istenszolgálat (leiturgia) nyilvános bemutatásának jogi érvényességét hangsúlyozzák. Semmiféle *opus Dei* vagy *leiturgia* nem történhet meg nyilvános megerősítés és szankcionálás nélkül. Ilyen érvényesítés nélkül a himnuszok (mint a *Te Deum*, a *Gloria in excelsis*) éneklése sem lehetséges.”

A *musica sacra* semmi esetre sem olyan dekoráció, mellyel önkényesen bánhatnánk. Nem adalékanyag, mely mintegy az ünnepélyesség pusztán külső fokozását szolgálná. A *musica sacra* ennél sokkal bensőségebb kapcsolatban van az *actio liturgica*-val, sőt szerves része magának a rituális cselekménynek...

A *schola cantorum* gregorián énekének különlegesen is megvan a maga hiteles és önálló liturgikus szerepe; a gregoriánumnak és énekeseinek e méltóságában valóban osztoznak a szent polifónia nagy művei, továbbá azok a klaszszikus és mai kompozíciók, melyeket a gregorián és a polifón zene ösztönzése és ihletése nyomán alkottak. Ugyanez igaz a hangszeres zene, különösképpen a sípos orgonára írt művek tekintetében is.

A *musica sacra* előadásának belső értékeit nem lehet egyedül a hideg rubrikális korrektség szempontjai alapján megítélni. Azoknak, akik az isteni liturgiában a szolgálat apostolságát gyakorolják, ez egy hatalmas személyes befolyás forrása, nemcsak művészi, hanem spirituális értelemben. Azt gondolom, teljesen helyénvaló azt mondani, hogy a *musica sacra* a liturgia hangokba foglalt ikonja. Ebből értjük meg, miért van oly bensőséges összeköttetés a liturgia, e kiváltképpen megszentelt cselekmény (*actio praeexcellenter sacra*) és a *musica sacra* között. Nem arról van szó, hogy hangokat *adjunk elő* a szertartás alakítása, formálása érdekében, hanem hogy a zene sajátos hangoltságával közelebb jussunk, sőt belépünk a szakrális cselekménybe, mely ajándékként érkezik közénk, amellyel harmóniába léphetünk. Ha elfogadjuk annak hangolását, akkor maga az isteni liturgia szól tovább és visszhangzik azok szívében, akik a menyeyei Atyának szóló új énekhez csatlakoznak. Ezzel teljesül Szent Ignácnak buzdítása: „Miután elfogadtad Isten saját tetrachord-hangolását, énekelj az Atyának egyesült hangon (*una voce*) a Fiú által; ezzel mutasd meg, hogy valóban *symphónos en homonoia* vagy, aki Istentől veszi a hangot abban a kórusban, mely Jézus Krisztust éneкли egybehangzó és harmonikus szeretetben (E 4,1–3)“.